

www.itu.int

www.euiipo.europa.eu

GOSPODARSKI STROŠKI KRŠITEV PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE V SEKTORJU PAMETNIH TELEFONOV

Februar 2017

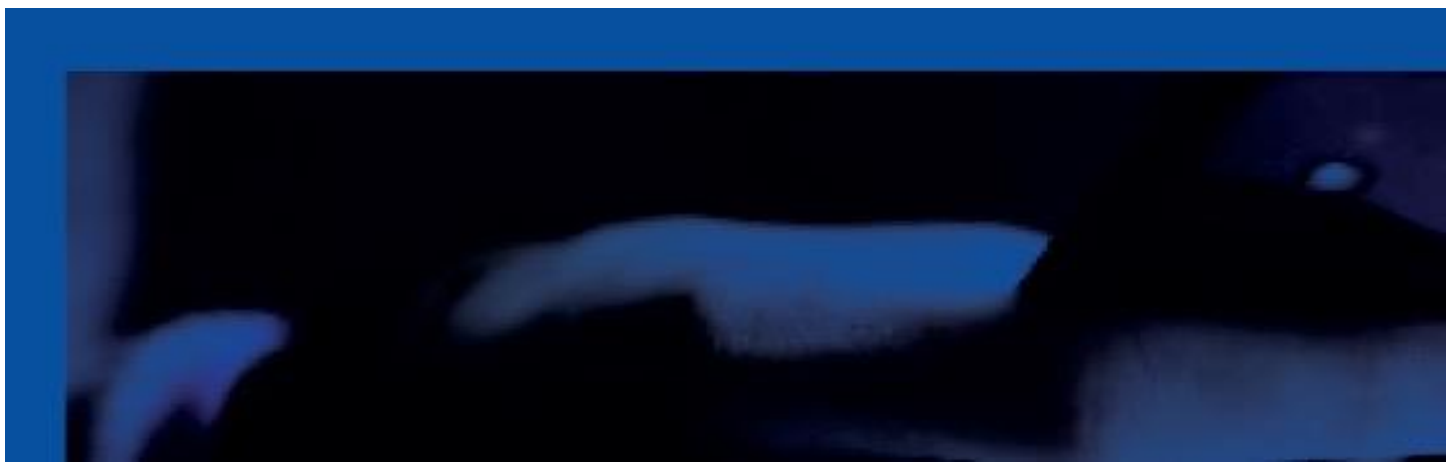
GOSPODARSKI STROŠKI KRŠITEV PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE V SEKTORJU PAMETNIH TELEFONOV

EKIPA PROJEKTA EUIPO

Nathan Wajsman, glavni ekonomist
Carolina Arias Burgos, ekonomistka

Zahvala

Avtorja se zahvaljujeta članom delovne skupine za ekonomijo in statistiko Opazovalnega urada za koristne pripombe o poročilih v tej seriji in o uporabljeni metodologiji. Dragocena je bila tudi podpora Urada za razvoj telekomunikacij (BDT) Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU), zlasti enote za regulativno in tržno okolje (RME) ter enote za podatke informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter statistiko (IDS), ter informacije o trgu pametnih telefonov v EU, ki jih je posredoval Forum za mobilno in brezžično komunikacijo (MWF).

Kazalo

1. Predgovor	04
2. Povzetek	06
2.1. Metodologija in podatki	06
2.2. Glavne ugotovitve	06
2.3. Neekonomski učinki ponarejenih pametnih telefonov	11

1. PREDGOVOR

GOSPODARSKI STROŠKI KRŠITEV PRAVIC INTELKTUALNE LASTNINE V SEKTORJU PAMETNIH TELEFONOV

Evropski opazovalni urad za kršitve pravic intelektualne lastnine (Opazovalni urad) je bil ustanovljen, da bi izboljšali razumevanje vloge intelektualne lastnine in negativnih posledic kršitev pravic intelektualne lastnine. Urad je bil leta 2012 z Uredbo št. 386/2012 s Komisije preseljen v urad EUIPO.

Mednarodna telekomunikacijska zveza (ITU) je specializirana agencija Združenih narodov za informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), ki je med drugim odgovorna za dodelitev svetovnega radiofrekvenčnega spektra in satelitskih orbit, razvoj tehničnih standardov, ki zagotavljajo brezhibno povezavo med omrežji in tehnologijami, ter prizadevanja za izboljšanje dostopa slabo pokritih skupnosti po vsem svetu do IKT. Njun cilj je omogočiti prednosti sodobnih komunikacijskih tehnologij ljudem po vsem svetu, in sicer na učinkovit, varen, enostaven in cenovno ugoden način.

V študiji, izvedeni v sodelovanju z Evropskim patentnim uradom¹, je urad EUIPO, ki je deloval prek Opazovalnega urada, ocenil, da je približno 42 % celotne gospodarske dejavnosti in 28 % vseh delovnih mest v EU ustvarjenih neposredno na podlagi panog, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine, nadaljnjih 10 % delovnih mest v EU pa na podlagi kupovanja blaga in storitev drugih panog za potrebe panog, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine.

Druga študija² zajema primerjavo gospodarske uspešnosti med evropskimi podjetji, ki imajo pravice intelektualne lastnine, in tistimi, ki jih nimajo, na podlagi katere je bilo ugotovljeno, da je prihodek na zaposlenega pri lastnikih pravic intelektualne lastnine v povprečju 28 % višji kot pri nelastnikih, kar zlasti vpliva na mala in srednje velika podjetja (MSP). Čeprav ima samo 9 % malih in srednje velikih podjetij registrirane pravice intelektualne lastnine, imajo slednja skoraj 32 % več prihodka na zaposlenega kot tista, ki teh pravic nimajo registriranih.

Dojemanje in vedenje evropskih državljanov v zvezi z intelektualno lastnino ter kršitvami pravic intelektualne lastnine³ sta bila prav tako ocenjena v okviru vseevropske raziskave. Raziskava je pokazala, da medtem ko se državljeni načeloma zavedajo vrednosti intelektualne lastnine, v določenih primerih običajno upravičujejo kršitve na individualni ravni.

Opazovalni urad želi sliko dopolniti z oceno ekonomskega učinka ponarejanja in piratstva.

Leta 2016 sta urad EUIPO in zveza ITU podpisala sporazum o sodelovanju pri objavi študije o ekonomskem učinku kršitev pravic intelektualne lastnine pri pametnih telefonih. To poročilo je rezultat tega sporazuma.

Ta naloga pomeni izziv z metodološkega vidika, saj poskuša osvetliti pojav, ki ga ni mogoče neposredno opazovati. Da bi Opazovalni urad utrl pot količinski opredelitvi obsega, razpona in učinka kršitev pravic intelektualne lastnine, kot je opredeljeno v njegovem mandatu, je razvil postopni pristop za ocenjevanje negativnega vpliva ponarejanja in njegovih posledic na zakonita podjetja, vlade in potrošnike ter ne nazadnje na družbo kot celoto.

Izbrane so bile številne panoge, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine za izdelke, za katere je znano ali se predvideva, da so predmet ponarejanja. Prejšnje študije so raziskovale naslednje sektorje: kozmetika in osebna nega, oblačila, obutev in dodatki, športna oprema, igrače in igre, nakit in ure, torbice in prtljaga, posneta glasba, žganje in vino, zdravila ter pesticidi.

¹ „Gospodarske panoge, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine, in gospodarska uspešnost v Evropski uniji“, Urad EUIPO/EPO, oktober 2016.

² „Pravice intelektualne lastnine in uspešnost podjetij v Evropi: ekonomska analiza“, junij 2015.

³ „Evropski državljeni in intelektualna lastnina: zaznavanje, ozaveščenost in vedenje“, november 2013, posodobljeno poročilo 2017 (v pripravi).

Dosedanje sektorske študije ocenjujejo vpliv ponarejenega blaga na trgu EU. Ta enajsta študija, ki pokriva sektor pametnih telefonov, je objavljena v sodelovanju z zvezo ITU, agencijo Združenih narodov z globalnim pristopom. Čeprav uporablja podobno metodologijo kot prejšnje sektorske študije, ni omejena na države EU. Zaradi potrebe po vključitvi širšega nabora držav in posebne narave sektorja je bilo treba vključiti različne vire podatkov in prilagoditi metodologijo.

2. POVZETEK

GOSPODARSKI STROŠKI KRŠITEV PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE V SEKTORJU PAMETNIH TELEFONOV

2.1. Metodologija in podatki

Namen študije je oceniti obseg ekonomskega učinka ponarejanja v zakonitem sektorju. Izhodišče te analize je število pametnih telefonov, prodanih v 86 državah, ki je bilo pridobljeno na podlagi sledenja nakupov potrošnikov od trenutka prodaje. Pričakovana prodaja je ocenjena na podlagi povezav novih pametnih telefonov in pričakovane zamenjave naprav. Nato je razlika med pričakovano in dejansko prodajo, ocenjeno za posamezno državo, analizirana s statističnimi metodami. To razliko je mogoče delno pojasniti s socialno-ekonomskimi dejavniki, kot so BDP na prebivalca ali cene mobilnih širokopasovnih storitev. Poleg tega so upoštevani tudi dejavniki, povezani s ponarejanjem, kot je pravno in regulativno okolje⁴.

Metodologija je podrobno pojasnjena v poglavju 5.

2.2. Glavne ugotovitve

Po ocenah je zakonita industrija leta 2015 v EU prodala 14 milijonov manj pametnih telefonov, kot bi jih, če ne bi bilo ponarejanja. To pomeni, da je bilo približno 4,2 milijarde EUR izgubljenih zaradi prisotnosti ponarejenih pametnih telefonov na trgu EU, kar ustreza 8,3 % prodaje sektorja.

V svetovnem merilu je učinek ponarejanja na prodajo pametnih telefonov ocenjen na 184 milijonov enot, vrednih 45,3 milijard EUR ali 12,9 % od celotne prodaje.

Ocene na ravni regije⁵ za izgubljeno prodajo, izraženo kot odstotek prodaje in v evrih, so prikazane v spodnji tabeli, skupaj z intervali zaupanja.

TABELA 1: IZGUBLJENA PRODAJA ZARADI PONAREJANJA PAMETNIH TELEFONOV PO REGIJAH IN INTERVALIH ZAUPANJA (2015)

	Izgubljena prodaja (v milijonih EUR)	Izguba (%)	Zgornja meja	Spodnja meja
Evropska unija*	4.212,2	8,3%	9,1%	7,4%

⁴ V tej študiji je uporabljen svetovni kazalnik upravljanja vladne učinkovitosti Svetovne banke. Ta kazalnik zajema dojemanje kakovosti javnih storitev, kakovosti javne službe in stopnje njene neodvisnosti od političnih pritiskov, kakovosti oblikovanja in izvajanja politike ter verodostojnosti zavez vlade do teh politik.

⁵ Države, vključene v posamezno regijo, so prikazane v tabeli 4.

Druge evropske države	1.207,0	12,9%	16,1%	9,7%
SND**	1.122,9	20,3%	25,0%	15,7%
Azija in Pacifik***	7.166,6	11,8%	13,7%	10,0%
ASEAN****	2.674,9	16,9%	19,3%	14,6%
Arabske države	1.975,7	17,4%	20,2%	14,6%
Afrika	1.024,9	21,3%	24,4%	18,2%
Latinska Amerika	4.706,5	19,6%	22,9%	16,2%
Severna Amerika	4.927,2	7,6%	9,9%	5,3%
Kitajska	16.335,8	15,6%	20,4%	10,9%
SKUPAJ	45.353,8	12,9%	13,7%	12,0%

* EU-28 razen Malte in Bolgarije

** SND Skupnost neodvisnih držav

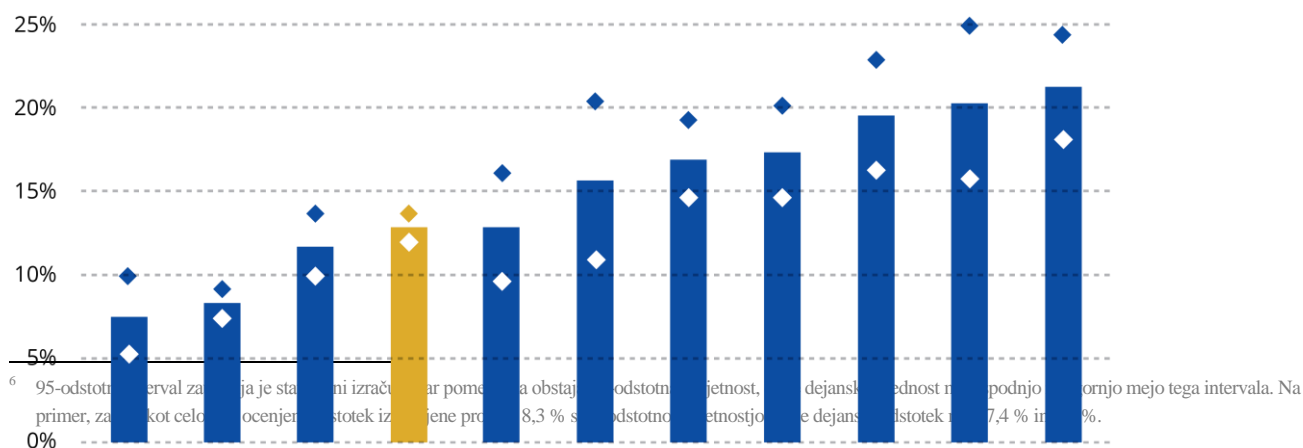
*** Azijsko-pacifiška regija razen Kitajske in držav ASEAN

**** ASEAN Zveza držav jugovzhodne Azije

Vir: Izračuni urada EUIPO

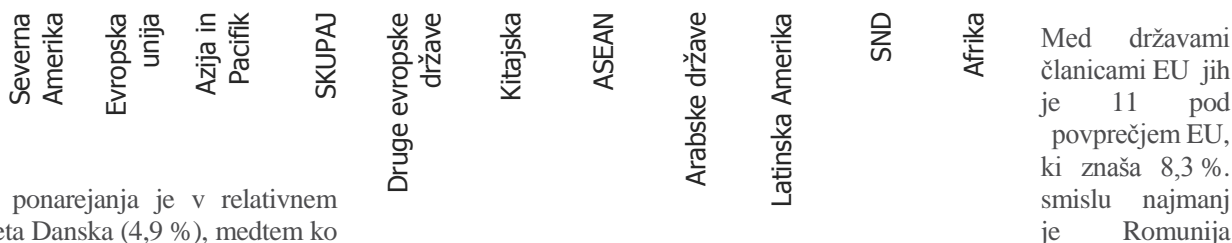
Pridobljene ocene izgubljene prodaje zaradi ponarejenih pametnih telefonov v posameznih regijah so prikazane na spodnji sliki. Stolpec prikazuje vpliv ponarejanja na prodajo zakonitega sektorja, ki je izražen kot odstotek od prodaje, medtem ko prikazujejo rombi 95-odstotni interval zaupanja za to oceno⁶.

SLIKA 1: IZGUBLJENA PRODAJA ZARADI PONAREJANJA PAMETNIH TELEFONOV PO REGIJAH (2015)

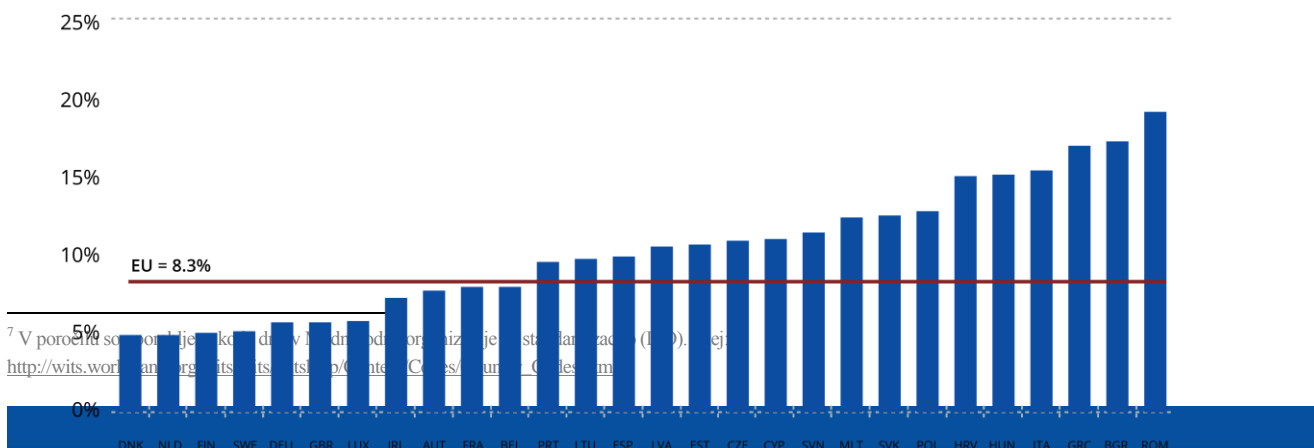
Vir: Izračuni urada EUIPO

Izgubljena prodaja na Kitajskem predstavlja 36 % izgubljene svetovne prodaje. V absolutnem smislu si je izgubljena prodaja v Severni in Latinski Ameriki precej podobna, čeprav je v relativnem smislu izguba v Latinski Ameriki skoraj trikrat višja. Severna Amerika in EU sta regiji z najnižjim relativnim vplivom ponarejanja na prodajo, in sicer ta znaša manj kot 10 %.

Zaradi ponarejanja je v relativnem prizadeta Danska (4,9 %), medtem ko najbolj prizadeta država (19,1 %). V absolutnem smislu je vpliv največji v Italiji, kjer je izguba zaradi ponarejanja ocenjena na 885 milijonov EUR. Sledijo ji Združeno kraljestvo s 660 milijoni EUR izgube, Nemčija (564 milijonov EUR), Španija (386 milijonov EUR) in Francija (380 milijonov EUR). Pet največjih držav članic EU predstavlja 2,9 milijarde EUR izgube zaradi ponarejanja, kar je skoraj 70 % celotne izgubljene prodaje v EU.

SLIKA 2: IZGUBLJENA PRODAJA ZARADI PONAREJANJA PAMETNIH TELEFONOV V DRŽAVAH ČLANICAH EU (2015)⁷

Vir: Izračuni urada EUIPO

V spodnji tabeli so v obliki odstotka od celotne prodaje prikazane ocene izgubljene prodaje na ravni države.

**TABELA 2: IZGUBLJENA PRODAJA ZARADI PONAREJANJA PAMETNIH TELEFONOV V DRŽAVAH
ČLANICAH EU (2015)**

Koda	Država	Izgubljena prodaja (%)
AUT	AVSTRIJA	7,7
BEL	BELGIJA	8,0
BGR	BOLGARIJA	17,2
CYP	CIPER	11,0
CZE	ČEŠKA REPUBLIKA	10,9
DEU	NEMČIJA	5,7
DNK	DANSKA	4,9
EST	ESTONIJA	10,6
GRC	GRČIJA	16,9
ESP	ŠPANIJA	10,0
FIN	FINSKA	5,1

FRA	FRANCIJA	8,0
HRV	HRVAŠKA	15,0
HUN	MADŽARSKA	15,1
IRL	IRSKA	7,3
ITA	ITALIJA	15,4
LTU	LITVA	9,8
LUX	LUKSEMBURG	5,8
LVA	LATVIJA	10,6
MLT	MALTA	12,4
NLD	NIZOZEMSKA	5,0
POL	POLJSKA	12,8
PRT	PORTUGALSKA	9,5
ROM	ROMUNIJA	19,1
SWE	ŠVEDSKA	5,2
SVK	SLOVAŠKA REPUBLIKA	12,5
SVN	SLOVENIJA	11,5
GBR	ZDRUŽENO KRALJESTVO	5,7
EU	EVROPSKA UNIJA	8,3

Vir: Izračuni urada EUIPO

2.3. Neekonomski učinki ponarejenih pametnih telefonov

To poročilo se osredotoča na ekonomske posledice ponarejenih pametnih telefonov. Vendar pa obstajajo še številni drugi učinki na področjih, kot so zdravje in varnost, okoljska škoda, kakovost omrežja, kibernetika varnost in zasebnost. Nedavno poročilo zveze ITU poudarja naslednje *neekonomske* učinke ponarejenih mobilnih naprav⁸:

- nižanje kakovosti storitev mobilnih telekomunikacijskih storitev, kar vpliva na izkušnjo potrošnikov in podjetij,
- večja nevarnost za potrošnike zaradi uporabe nekakovostnih ali neprimernih sestavnih delov ali materialov,
- povečanje groženj, povezanih s kibernetiko varnostjo,
- ogrožanje zasebnosti potrošnikov,
- slabšanje varnosti digitalnih transakcij,

⁸ „Ponarejena oprema informacijske in komunikacijske tehnologije“, tehnično poročilo zveze ITU, december 2015.

- škodovanje finančno najbolj ranljivim potrošnikom, ker ne zagotavljajo nobene garancije ali drugače kršijo zahteve prava varstva potrošnikov,

- ustvarjanje tveganj za okolje in zdravje potrošnikov zaradi uporabe nevarnih snovi v proizvodnji teh naprav.

Mnogo teh učinkov je še posebno resnih v regijah, kot je Afrika, kjer se številni potrošniki na svoje pametne telefone zanašajo v še večji meri kot potrošniki v Evropi in Severni Ameriki. Pametni telefon je pogosto edini način za dostop do interneta in glavni vir bančnih storitev (znan primer je storitev mobilnega bančništva M-PESA v Keniji). Vsaka zlonamerna programska oprema ali druge kršitve varnosti, ki jih je mogoče najti v ponarejenih napravah, imajo v zvezi s tem resne posledice.

Ponarejeni izdelki zaradi slabe montaže in nizke kakovosti uporabljenih sestavnih delov vsebujejo nevarne snovi, ki so v številnih državah prepovedane v okviru omejevanja uporabe nevarnih snovi (RoHS) ali enakovredne nacionalne zakonodaje. To predstavlja tveganje za zdravje in varnost uporabnikov ter okolja.

Medtem ko neekonomski učinki, opisani v tem podpoglavju, presegajo področje uporabe tega poročila, imajo znaten družben pomen in jih je treba upoštevati pri obravnavi pojavnosti ponarejenih pametnih telefonov.

Avenida de Europa, 4,
E-03008 - Alicante
Spain

GOSPODARSKI STROŠKI KRŠITEV
PRAVIC INTELEKTUALNE
LASTNINE V SEKTORJU PAMETNIH
TELEFONOV